

11.2.2021

HE 241/2020 vp, Eduskunnan hallintovaliokunnan kuuleminen 9.2.2021

Asiantuntijalausunto kysymykseen hallituksen esityksessä ehdotetun hyvinvointialueiden ohjausmallin edellyttämistä ministeriöiden resurssitarpeista

Esityksessä ehdotettu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuullisten uusi valtion ohjausmalli aikaansaisi resurssintarpeita ministeriöissä, hallinnonalojen virastoissa ja laitoksissa sekä muissa viranomaisissa. Ohjaukseen, tietotuotantoon ja kehittämiseen liittyvät uudet tehtävät aikaansaisivat erityisesti henkilötöitä. Hallituksen esityksessä (241/2020 vp) näitä resurssitarpeita on kuvattu otsikoissa 4.2.2.11 ja myös 4.2.1.13. Henkilöresursseja (henkilötövuodet ja kustannukset) koskevat arviot on esitetty otsikossa 4.2.2.16.

Ministeriöiden ohjaustoiminta muuttuisi olennaisesti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestäminen siirtyisi hyvinvointialueille. Valtakunnallisen ohjauksen tavoitteena olisi, että itsehallinnollisilla hyvinvointialueilla olisi kyky varmistaa hyvinvointialueen asukkaiden perusoikeuksien toteutuminen. Lisäksi ohjauksella varmistettaisiin julkisen talouden kestävyttä. Keskeisin muutos olisi, että ministeriöt ohjaisivat hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistehtävää.

Tärkeimpiä hyvinvointialueiden toimintaa ohjaavia ministeriöitä olisivat sosiaali- ja terveysministeriö (STM), sisäministeriö (SM) ja valtiovarainministeriö (VM). Hyvinvointialueiden ohjaukseen osallistuisivat eri tilanteissa ja asioissa myös muut ministeriöt ja eri hallinnonalojen viranomaiset. Ministeriöiden näkökulmasta ehdotettu itsehallinnollisten hyvinvointialueiden ohjausmalli vahvistaisi ja selkiyttäisi kansallista sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen ohjausta nykytilanteeseen verrattuna.

STM:n asema sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaajana vahvistuisi, koska sen uudeksi tehtäväksi tulisi hyvinvointialueiden järjestämisen sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaaminen. Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen (THL) perustetun arviointiyksikön tehtävänä olisi arvioida hyvinvointialueiden suoriutumista sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä sekä tuottaa tietoa hyvinvointialueiden toiminnasta ja taloudesta. STM:lle ja THL:lle ehdotetut lisätehtävät edellyttäisivät lisäresurssintia, joka alustavan arvion mukaan olisi STM:n osalta 10 henkilötövuotta ja THL:n osalta 4 henkilötövuotta. SM:n asema pelastustoimen ohjaajana vahvistuisi, koska sen tehtäväksi tulisi hyvinvointialueiden järjestämisen pelastustoimen nykyistä tehokkaampi valtakunnallinen ohjaaminen. Uuden tehtävän on alustavasti arvioitu edellyttävän 10 henkilötövuoden lisäystä SM:n pelastusosastolle. VM seuraisi yleisesti hyvinvointialueiden toimintaa ja taloutta.

Ministeriön ohjauksella varmistettaisiin erityisesti julkisen talouden kestävyyttä ja osaltaan hyvinvointialueiden rajallisten voimavarojen tehokasta käyttöä osana julkisen talouden kokonaisuutta. Ministeriölle ei edellä mainituista tehtävistä arvioida aiheutuvan lisäresurssitarpeita.

Noora Heinonen

Neuvotteleva virkamies

Valtiovarainministeriö, kunta- ja aluehallinto-osasto
(noora.heinonenATvm.fi)